

Jarno Sederlund

6.3.2009

MARKKINATOIMIKUNNAN KOKOUS 1/2009

Aika Keskiviikko 4.3.2008 klo 9.00 - 12.00

Paikka Helsinki, Fingrid Oyj, Arkadiankatu 23 B

Läsnä	Jukka-Pekka Häkli	Solidus Oy
	Antti Koskelainen	Suomen EIFi Oy
	Harri Mattila	Helsingin Energia
	Jukka Muilu	Energiakolmio Oy
	Karri Mäkelä	Nord Pool Finland
	Vesa Mäkilä	Turku Energia
	Karl-Henrik Nordblad	Fortum Power and Heat Oy
	Ilkka Salonen	Vattenfall Sähkönmyynti Oy
	Juha Kekkonen, pj	Fingrid Oyj
	Jarno Sederlund, siht.	Fingrid Oyj
	Juha Hiekkala	Fingrid Oyj
	Katja Lipponen	Fingrid Oyj (kohta 3)
	Kaija Niskala	Fingrid Oyj (kohta 4)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Juha Kekkonen avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi markkinatoimikunnan kokoukseen. Kokouksen asialista hyväksyttiin muutoksitta. Pekka Tynkkynen UPM Kymmene Oyj:stä oli estynyt osallistumaan kokoukseen.

2 Markkinakehityksen ajankohtaiskatsaus

Juha Kekkonen kertoi ajankohtaisina markkinakehitysasioina pullonkaloista ja niihin liittyvistä ongelmista vuonna 2008, Suomen tilapäisesti nousseesta mitoitusviasta, ja osin siitä ja eräistä huoltotoista johtuvista siirtokapasiteetin rajoituksista Suomen ja Ruotsin välillä vuonna 2009. Lisäksi käsiteltiin uuden Pohjoismaisen tasepalvelumallin kokemuksia, Fingridillä käynnissä olevia reserviprojektihankkeita ja ENTSO-E:n nykytilaa.

3 Hinta/tarjousalue selvityksen tilanne

Fingrid on käynnistänyt työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) selvityspyynnön mukaisesti työn, jossa selvitetään edellytykset jakaa Suomi kahteen tarjousalueeseen tai hinta-alueeseen Pohjoismaisten energiaministerien ehdotuksen mukaisesti. Juha Hiekkala esitteli selvityksen osalta jo tutkittuja asioita ja jatkoaikataulun.

Käytiin läpi aikaisempien vuosien pullonkaulatilanteita, niistä ja erityisesti Suomen sisäisen siirtoleikkauksen (P1) aiheutuneita hintaero- ja rajoitustunteja. Historiatietojen perusteella tyypillisissä siirtotilanteissa P1-pullonkaulan aiheuttama siirtokapasiteetin rajoitus ei merkittävästi lisää aluehintaerotuntien määrää Suomen ja Ruotsin välillä.

Jarno Sederlund

6.3.2009

Sen sijaan P1-rajoituksen merkitys korostuu kuvina vesivuosina. Tehtyjen selvitysten perusteella P1-rajoituksen poistaminen kuivina vesivuosina vastakaupoin voi tulla kalliiksi.

Suomessa on ongelmana Pohjois-Suomen tuotantovajaus kuivassa vesitilanteessa. Tarjousaluemallin toteutuksessa on selvityksen mukaan kaksi päävaihtoehtoa sen perusteella miten Pohjois-Suomen vajaus täytetään:

1. Pohjois-Suomen vajaus poistetaan vastakaupalla käyttäen hyväksi Pohjois-Suomen Elspot-tarjouksia.
2. Pohjois-Suomen vajaus poistetaan vastakaupalla käyttäen hyväksi pohjoismaisia Elspot-tarjouksia.

Fingrid selvittää vaihtoehtoisia tarjousaluemalleja ja niiden vaikutuksia yhteistyössä Nord Pool Spotin kanssa. Lisäksi Ea Energy Analyses täydentää Pohjoismaisen ministerineuvoston taustaselvityksen tarkastelua Suomen jakamisen säästöistä. Pöyry selvittää tarjous- ja hinta-aluejaon vaikutukset Suomen sähkömarkkinatoimijoihin ja sähkömarkkinoihin. Ulkopuolisilta tilatut selvitykset valmistuvat huhtikuussa ja koko selvityksen valmistumisajankohdan tavoitteena on syksy 2009. Todettiin myös Svenska Kraftnätin selvitystilanne Ruotsin jakamisesta hinta-alueisiin.

Pohjoisen ja eteläisen alueen mahdollinen maantieteellinen rajausta käytiin myös läpi.

Toimikunnassa pidettiin pohjoismaisten markkinoiden jakamista entistä useampaan alueeseen takaperoisena kehityksenä. Ehdotettiin, että kansallisten näkökulmien lisäksi tulisi selvittää myös alueelliset ratkaisut (esim. Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin välillä). Kommentoitiin myös, että jaon vuoksi syntyvät kustannus- ja muut vaikutukset (esim. raportointijärjestelmiin) toimijoiden kannalta ovat paljon suuremmat kuin mahdolliset kansantaloudelliset hyödyt. Jaon aiheuttama lisäriski heijastuu sähkön hintaan.

Keskusteltiin myös hinnan erotuotteista (Contracts for Difference) sekä vastaavista tuotteista. Eräät tahot ovat esittäneet, että TSOiden pitäisi toimia hinnanerotuotteiden tarjoajina. Fingrid esitti, että ehdotus ei sovi TSOiden rooliin ongelmitta.

4 Tuulivoiman syöttötariffi - Fingridin näkemykset

Kaija Niskala toimii Fingridin edustajana TEMin uusiutuvan energian syöttötariffityöryhmässä. Hän esitteli yhtiön näkemyksiä tuulivoiman syöttötariffiin liittyen sähkömarkkinoihin, kantaverkkoliityntään ja toiminnan läpinäkyvyyteen sekä kävi läpi myös muita näkökulmia.

Työryhmän tehtävänä on muodostaa uusiutuvan energian syöttötariffin rakenne ja suuruus ja määräaikana on tuulivoiman syöttötariffia koskevien ehdotusten osalta 31.3.2009 ja muita osin 30.6.2009. Työryhmän tulee esittää linjauksensa tuulivoiman osalta väliraporttina huhtikuussa 2009. Lopullinen, kaikkia järjestelmään liitettäviä energiamuotoja koskeva esitys tulee esittää kesäkuussa 2009.

Jarno Sederlund

6.3.2009

Fingridin näkemys on että, tuulivoiman tuottajan tulee itse vastata sähkönsä myynnistä ja tuotantotaseensa tasapainottamisesta kuten muutkin sähköntuottajat. Markkinahinnan tulisi ohjata tuottajan ratkaisuja niin operatiivisessa markkinatilanteessa kuin pitemmällä aikavälillä. Sen vuoksi Fingrid kannattaa kattohinnan sijasta ns. preemiomallia, jossa mahdollinen tuki maksettaisiin jälkikäteen tuotetun energian mukaan. Tuulivoimaa tulisi voida tarjota myös säätösähkömarkkinoille teknisten reunaehtojen puitteissa. Tuulivoimaliittyjän tulisi myös itse vastata liityntäkustannuksista kanta-/alueverkon liityntäpisteeseen asti ottaen huomioon, että alueellisesti ei tule liian suurta tuulivoimakeskittymää. Tärkeänä pidetään kustannusten läpinäkyvyyttä ja niiden kohdistamista selkein periaattein piilotuen välttämiseksi ja eriyttämiseksi verkkoliiketoiminnasta.

Toimikunnassa tiedusteltiin syöttötariffin vaikutusta sähkömarkkinoiden toimintaan. Niskala kertoi, että merkittävä tukimekanismi vaikuttaa aina markkinoihin mutta preemiotyyppinen ratkaisu vähemmän haitallisesti. Toimikunnassa ehdotettiin, että mahdollinen säätösähkömarkkinoilla tehty alassäätö huomioitaisiin myös mahdollisessa energiapohjaisessa tukimallissa.

5 Kulutuksen jouston aktivoiminen sähkömarkkinoilla

Antti Koskelainen (Suomen EIFi Oy) kertoi sähkökäyttäjän näkökulmasta kulutuksen jouston aktivoimisesta Elspot-, Elbas-, säätösähkömarkkinoilla sekä Fingridin nopeana häiriöreservinä. Lisäksi hän esitteli Tasepoolia, joka aggregoi, eli kerää käyttäjien kysyntäjoustopotentiaalin teknistaloudellisesti riittävän suureksi kokonaisuudeksi. Hän kertoi myös ensihavaintoja Fingridin ja Energiakolmion kanssa käynnissä olevasta kuormien ja varavoimalaitosten aggregoinnin pilottiprojektista.

Toimikunnassa pidettiin hyvänä, että eri resurssit pyritään hyödyntämään mahdollisimman hyvin eri markkinoilla.

6 Baltian suunnan markkinakehitysasiat

Juha Hiekkala kävi läpi Baltian markkinakehityksen nykytilaa ja kertoi Pohjoismaiden ja Baltian alueiden yhteisen verkkosuunnitelman tuloksista, Baltian markkinoiden haasteista sekä kehitysehdotuksesta.

Baltian maiden, Puolan, Ruotsin ja Suomen kantaverkkoyhtiöt ovat tutkineet yhteistyössä kolmea uutta sähkönsiirtoyhteyttä Baltiasta Suomeen, Puolaan ja Ruotsiin. Suunnitelman tuloksena sähkö-markkinoiden näkökulmasta kannattavin vaihtoehto olisi rakentaa uusi siirtoyhteys Suomesta Viroon (Estlink 2) ja Puolasta Liettuaan. Näistä Estlink 2 on nopeimmin toteutettavissa. Se on saamassa EU:lta 100 miljoonaa euroa tukea (hankkeen kokonaisarvo n. 280 M€), jolloin se voisi valmistua mahdollisesti jo ennen vuotta 2015. Tuen ehtona on sitoutuminen hankkeeseen vuoden 2010 loppuun mennessä ja rahojen käyttö vuoden 2012 loppuun mennessä.

Jarno Sederlund

6.3.2009

Fingridin näkemyksenä on, että tehokas kaupallinen toiminta Estlink 2:n osalta vaatii avoimesti toimivat sähkömarkkinat yhteyden molemmin puolin. Seuraavista markkinaehtoisuuteen liittyvistä edellytyksien toteuttamisen aloittamisesta tulee olla sovittu, ennen kuin Fingrid voi tehdä päätöksen osallistua Estlink 2:n rakentamiseen:

- Virossa päätös poistaa säännellyt tariffit tukkuportaasta (35 % osuus sähkökulutuksesta)
- Nord Pool Spotin Estlink-hinta-alueesta on tehty päätös
- säännellyt tariffit on poistettu ja Estlink- hinta-alue käytössä viimeistään Q1/2010

Toimikunnassa esitettiin, että vastaavia edellytyksiä voitaisiin pitää laajemminkin eurooppalaisten yhteyksien rakentamisen peruseriaatteina.

7

Muut asiat

Fingridin sähkömarkkinailtapäivä pidetään 21.4.2009. Seuraava toimikunnan kokous pidetään 10.6.2009 iltapäivällä.